



Til Miljødirektoratet

21. jan. 2026

Svar til høring av søknad om feltforsøk med genmodifisert potet

GMO-nettverket viser til høringsbrev datert 11.12.25 (deres ref. 2025/15258), hvor NIBIO søker om utsetting av genmodifisert potet til feltforsøk. Feltforsøket har som hensikt å teste effekten og holdbarheten av resistens mot potettørråte i norsk natur i to utvalgte GM-potetkultivarer med resistensgener fra ville slektninger (*Solanum*). Formålet med feltforsøket er ifølge søkeren å vurdere hvorvidt potetplanter med innsatt resistensgen fra ville slektninger kan gi en mer bærekraftig bekjempelse av potettørråte med redusert bruk av plantevernmidler. Søkeren opplyser om at den utvalgte potetsorten ikke er relevant for kommersiell dyrking i Norge på nåværende tidspunkt.ⁱ

GMO-nettverket er engasjert i utfordringene knytta til tørråte i potetdyrking generelt og under norske forhold spesielt. Vi trenger mer forskning og kunnskap om hvordan ulike miljøbetingelser, ulike produksjonsregimer, foredling, genetikk og genteknologi kan gi oss samfunnsnyttige løsninger for forebygging og bekjempelse av tørråte. Vi antar at feltforsøket det søkes om, kan gi ny og relevant innsikt i tørråte-problematikken generelt og i hvorvidt de utvalgte resistensgenene innsatt i to linjer av potetsorten Charlotte gir resistens mot tørråte-stammene i Norge.

GMO-nettverket er imidlertid usikker på hvor direkte relevant feltforsøket er for norske forhold. Potetsorten er ikke på norsk offisiell sortlisteⁱⁱ. Både et gen for herbicidtoleranseⁱⁱⁱ og et gen for antibiotikaresistens (*nptII*) er brukt i utviklingen av disse GM-linjene. De utvalgte linjene er produsert og allerede testet i feltforsøk av The Sainsbury Laboratory i England, og ingen konkrete data fra denne forskningen er lagt ved søknaden.

For å dokumentere at *nptII*-genet ikke er til stede i de to GM-potetlinjene som skal settes ut i miljøet, mener vi det ville styrket søknaden dersom søkeren hadde brukt mer sensitive metoder, som sekvensering.^{iv} VKM konkluderer riktignok med at søkers dokumentasjon av molekylær karakterisering er tilstrekkelig til å indikere tilstedeværelse av de ønskede resistensgenene (T-DNA) i de to aktuelle GM-potetlinjene, samt fraværet av uønskede gener (vektorelementer).^v

GMO-nettverket anerkjenner VKM sin vurdering av miljørisikoen ved feltforsøket som totalt sett lav, gitt feltforsøkets skala og omfang (*scale and scope*). Potet har svært liten evne til å

Adresse:

Hollendergata 5
Postboks 9358 Grønland
0135 Oslo

E-post og nettsted

post@gmonettverket.no
<https://www.gmonettverket.no>

Org.nr. og telefon

918 284 974
+47 944 25 979

spre seg i naturen på egen hånd, og feltforsøket skal gjennomføres på et godt kjent og kontrollert forsøksfelt.

GMO-nettverket mener videre det kan stilles spørsmål ved feltforsøkets bidrag til bærekraft, samfunnsnytte og etikk. Etter genteknologiloven § 10 tredje ledd er en vurdering av dette ikke lenger påkrevd i forbindelse med feltforsøk, men kan fortsatt gjøres dersom det er relevant. Etter vår innsikt er det uklart hvordan innholdet i og formålet med dette feltforsøket tjener norske samfunnsinteresser og en fremtidsrettet bærekraftig agronomi, selv om vi antar at feltforsøket kan gi ny og relevant innsikt i tørråte-problematikken generelt.

Vi stiller spørsmål ved at det er valgt en metode for genmodifisering som benytter et markørgen for antibiotikaresistens (ARMG), selv om ARMG ikke er ment å være til stede i GM-potetlinjene som skal settes ut i felt. Dette burde vært dokumentert med en bedre metode. Norge har i praksis og gjennom forskrift forbudt produksjon, import og utsetting av GMO som inneholder ARMG.^{vi} Mattilsynet bekrefter at bruken av ARMG er utfaset^{vii}, og Bioteknologirådet oppfordrer til fortsatt restriktiv regulering og bruk av ARMG av hensyn til helse, miljø og bærekraftig utvikling i et globalt perspektiv^{viii}.

Det er også uheldig at GM-potetlinjene har innsatt gen med resistens mot visse grupper herbicider (*sulfonylurea* og *imidazolinon*). Herbicidtoleransen er forklart som nødvendig for seleksjon av GM-plantene på laboratoriet (*in vitro*), det uttalte formålet med forskningen er å oppnå økt tørråteresistens og redusert plantevernmiddelbruk. Er formålet også at GM-potetlinjene skal kommersialiseres (i andre land enn Norge), er det uheldig om resistensegenskapen gir rom for økt og/eller variert bruk av plantevernmiddel som ikke er godkjente i Norge av helse- og miljøhensyn.^{ix}

GMO-nettverket ser frem til å få innsyn i erfaringene fra NIBIOs feltforsøk, hvis dette gjennomføres, slik at vi på et faglig grunnlag kan vurdere om og i hvilken grad forsøket faktisk tilfører relevant kunnskap om bekjempelse av tørråte og reduksjon i plantevernmiddelbruk for norske potetprodusenter, og vi forventer full åpenhet om forsøksdesign, metodikk og resultater.

Med vennlig hilsen

Anne Irene Myhr
styreleder
GMO-nettverket

Marte von Krogh
daglig leder
GMO-nettverket
post@gmonettverket.no

REFERANSER:

ⁱ <https://hss.miljodirektoratet.no/api/1/publisert/hoering/vedlegg/37880>

ⁱⁱ <https://www.mattilsynet.no/planter-og-dyrking/plantesorter/gjeldende-norsk-offisiell-sortsliste>

ⁱⁱⁱ Herbicidtoleransen rettes mot plantevernmiddel i gruppene *sulfonylurea* og *imidazolinon*, og spesifikt nevnt klorsulfuron, som ikke benyttes i kommersiell dyrking i EU/Norge ettersom det mangler godkjenning: <https://snl.no/klorsulfuron>

^{iv} Se European Food Safety Authority (EFSA) (2024) Technical Note on the quality of DNA sequencing for the molecular characterisation of genetically modified plants.

<https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2024.8744>

^v <https://hss.miljodirektoratet.no/api/1/publisert/hoering/vedlegg/37917>

^{vi} Stortinget fattet vedtak om et eget nasjonalt forbud mot GMO med gener som koder for antibiotikaresistens allerede i 1997, se https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/stmeld-nr-40-1996-97-/id191209/?q=GMO&ch=3#match_0. Norge har ved flere anledninger forbudt GMO-er på grunn av at de inneholdt antibiotikaresistensgener. For en nærmere oversikt, se [NOU 2023:18](#), side 201–204. Forbud mot påvisbare ARMG er også forbudt etter forskrift under Matloven:

<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2000-03-04-257/%C2%A73#%C2%A73>

^{vii} <https://www.mattilsynet.no/planter-og-dyrking/genmodifisert-mat-for-og-savarer/veileder-om-genmodifisert-mat-for-og-savarer/forbud-mot-produkter-med-gener-som-koder-for-antibiotikaresistens>

^{viii} https://bioteknologiradet.no/filarkiv/2015/02/Produkter_fra_GMO_med_gener_for_antibiotikaresistens_Bioteknologira%CC%8Adet.pdf

^{ix} Sulfonylurea omfatter flere type ugressmiddel, også flere som er uten godkjenning i Norge:

https://snl.no/sulfonylurea_-_plantevern